

- Death Differ. 2008; 15:621.
67. Kim JW, Tchernyshov I, Semenza GL, Dang CV. HIF-1-mediated expression of pyruvate dehydrogenase kinase: a metabolic switch required for cellular adaptation to hypoxia. *Cell Metab.* 2006;3:177-85.
 68. Zhang H, Bosch-Marce M, Shimoda LA, Tan YS, Baek JH, Wesley JB, Gonzalez FJ, Semenza GL. Mitochondrial autophagy is an HIF-1-dependent adaptive metabolic response to hypoxia. *J Biol Chem.* 2008;283:10892-903.
 69. Fernandez-Markos PJ, Auwerx J. Regulation of PGC-1 α , a nodal regulator of mitochondrial biogenesis. *Am J Clin Nutr.* 2011;93(4): S 884-90.
 70. Montaigne D, Hurt C, Neviere R. Mitochondria death/survival signaling pathways in cardiotoxicity induced by anthracyclines and anticancer-targeted therapies. *Biochem Res. Int.* 2012; 951539.
 71. Stěrba M, Popelová O, Lenčo J, Fučíková A, Brčáková E, Mazurová Y, Jirkovský E, Šimůnek T, Adamcová M, Mičuda S, Stulík J, Geršl V. Proteomic insights into chronic anthracycline cardiotoxicity. *J Mol Cell Cardiol.* 2011;50(5):849-62.
 72. Drevitska T, Dosenko V, Nagibin V, Mankovska I. HIF-1 α , HIF2 α , HIF3 α and HIF1 β mRNA expression changes in different tissues under intermittent hypoxic training/ In: Intermittent Hypoxia. From Molecular Mechanisms to Clinical Applications. Eds: Lei Xi & Tatiana V. Serebrovskaya/ Nova Science Publishers. 2009;Chapter 21: 419-36.
 73. Drevytska T, Gavenauskas B, Drozdovska S, Nosar V, Dosenko V, Mankovska I. HIF-3 α mRNA expression changes in different tissues and their role in adaptation to intermittent hypoxia and physical exercise. *Pathophysiology.* 2012; 19 (3):205-14.
 74. Mankovska IM, Drevitska TI, Dosenko VE. Role of mRNA Expression of Hypoxia Inducible Factor Subunits in Adaptation to Hypoxia. In: Adaptation Biology and Medicine (Vol.6: Cell Adaptations and Challenges). Eds: P.Wang et al. Narosa Publishing House. 2011; 279-92.
 75. Drevytska T, Gavenauskas B, Drozdovska S, Nosar V, Dosenko V, Mankovska I. HIF-3 α mRNA expression changes in different tissues and their role in adaptation to intermittent hypoxia and physical exercise. *Pathophysiology.* 2012;19(3):205-14.
 76. Yuan G, Nanduri J, Khan S, Semenza GL, Prabhakar NR. Induction of HIF-1 expression by intermittent hypoxia: involvement of NADPH oxidase, Ca²⁺-signaling, prolyl hydroxylases, and mTOR. *J Cell Physiol.* 2008;217:674-85.
 77. Portnichenko VI, Portnychenko AG, Dosenko VE, Sidorenko AM. Expression of HIF-1 α and HIF-3 α in the lungs and metabolic changes during intermittent hypoxia in rats of different ages. *Achievements Clin Exper Med.* 2010; 2: 3-8.
 78. Portnichenko VI, Nosar' VI, Portnichenko AG, Drevitskaia TI, Sidorenko AM, Man'kovskaia IN. Phase changes in energy metabolism during periodic hypoxia. *Fiziol Zh.* 2012;58(4):3-12. [Russian].

*Матеріал надійшов
до редакції 02.09.2014*

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ

Олександр Григорович Резніков
(до 75-річчя з дня народження)

12 листопада 2014 р. виповнилося 75 років з дня народження завідувача відділу ендокринології репродукції та адаптації ДУ “Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренка НАМН України”, доктора медичних наук, професора, члена-кореспондента НАН України, академіка НАМН України, заслуженого діяча науки і техніки України Олександра Григоровича Резнікова.

О.Г. Резніков у 1962 р. закінчив з відзнакою лікувальний факультет Одеського медичного інституту і протягом наступних 1962–1965 рр. працював головним лікарем Сухо-Єланецької лікарні у Миколаївській області. У 1965 р. він захистив кандидатську дисертацію, а в 1974 р. – докторську, в якій було узагальнено результати досліджень, присвячених створенню, аналізу механізму дії та впровадженню в медичну практику препарату “Хлодитан” і його аналогів – засобів лікування раку кори надниркових залоз і хвороби Іценка–Кушінга.

Від 1965 р. і до сьогодні наукова діяльність Олександра Григоровича пов’язана

з ДУ “Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України”. З 1973 р. він керував організованою ним лабораторією нейрогормональної регуляції розмноження, а з 1991 р. очолив відділ ендокринології репродукції та адаптації.

О.Г. Резніков – відомий у світі вчений-патофізіолог, учень члена-кореспондента АМН СРСР М.Н. Зайка і академіка В.П. Комісаренка. Головними напрямками його наукової діяльності є фундаментальні та прикладні проблеми фізіології та патофізіології ендокринної системи, нейроендокринологія, патогенез ендокринних і гормонзалежних захворювань, ендокринна фармакологія.

У кожному з цих напрямів О.Г. Резніков здобув вагомі наукові результати, що збагатили світову науку й отримали визнання в СНД і за кордоном. Уперше в СНД він започаткував роботу із дослідження та створення антиандрогенних засобів для лікування раку передміхурової залози та гіперандрогенних станів у жінок, є одним із засновників нової галузі патофізіології – функціональної нейротератології, автором теорії гормон-медіаторного імпринтингу мозку. Він обґрунтував новий напрям медицини – превентивну нейроендокринологію, запропонував нові методи діагностики та лікування ендокринних і онкологічних захворювань. В останні роки вчений активно працює в галузі нанотехнологій.

Наукові розробки О.Г. Резнікова викладено у 560 працях, серед них 25 монографій, 6 підручників із патофізіології та ендокринології. Він є автором 20 винаходів. Під його керівництвом підготовлено й успішно захищено 8 докторських і 24 кандидатських дисертацій.

О.Г. Резнікова відрізняє висока ерудиція та професіоналізм, організаторський і педагогічний талант, широкий світогляд та творча натхненність. Протягом 25 років (1975–1999) він керував Міжнародним центром з репродукції людини ВООЗ. На запрошення працював в університетах США і Канади, зміцнюючи авторитет України у світовій науці.

Як визнаний учений і талановитий громадський діяч та організатор науки протягом багатьох років Олександр Григорович був головою проблемної комісії МОЗ і АМН України “Патологічна фізіологія та імунологія”, а також членом наукових рад з фізіології вісцеральних систем АН СРСР і АМН СРСР, заступником голови експертної ради ВАК України, заступником голови Комісії з питань біоетики при Кабінеті міністрів України, засновником і першим головою правління Асоціації репродуктивної медицини України. Нині Олександр Григорович – член бюро Відділення біохімії, фізіології та молекулярної біології НАН України, редколегій багатьох наукових журналів, співголовою постійного семінару “Молекулярна медицина” НАН України та НАМН України. Його обрано почесним членом Міжнародного товариства

нейроендокринологів та інших Міжнародних товариств, віце-президентом Наукового товариства патофізіологів України, головою Київського обласного товариства патофізіологів.

Наукові здобутки О.Г. Резнікова відзначено Державною премією УРСР, відзнакою НАН України “За наукові досягнення”, премією ім. О.О. Богомольця, премією ім. В.П. Комісаренка НАН України, медаллю ім. В.В. Підвисоцького НАН України, медаллю ім. В.Я. Данилевського, преміями з теоретичної медицини НАМН України, Почесними грамотами Кабінету міністрів, Президій НАН України і НАМН України, МОЗ України.

Щиро вітаємо вельмишановного Олександра Григоровича з ювілеєм і бажаємо міцного здоров’я, творчої наснаги та успіхів у реалізації творчих задумів.

Микола Юхимович Макарчук
(до 60-річчя з дня народження)

Макарчук Микола Юхимович – талановитий учений і педагог, доктор біологічних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України народився 1 жовтня 1954 р. у мальовничому поліському краї на Житомирщині. По закінченні біологічного факультету Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка у 1977 р. він вступає до аспірантури при кафедрі фізіології людини і тварин, де під науковим керівництвом академіка П.Г. Богача виконує і у 1981 р. успішно захищає кандидатську дисертацію на тему «Функціональне значення різних груп та окремих ядер мигдалеподібного комплексу в умовно-рефлекторній діяльності щурів».

З 1980 р. М.Ю. Макарчук працює на посаді асистента кафедри фізіології людини і тварин Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, а з 1981 р. по 1995 рр. – наукового співробітника Інституту фізіології університету. У цей період він присвячує свою наукову діяльність з'ясуванню ролі сенсорних систем, зокрема нюхового аналізатора, та різних видів стресу у поведінці людини і тварин. Микола Юхимович не полишає і викладацьку роботу на кафедрі,

він читає лекції (на загальних засадах) студентам університету. У 1995 р. М.Ю. Макарчука запрошують на посаду доцента кафедри фізіології людини і тварин університету, а з 1999 р. його обирають завідувачем кафедри. Логічним підсумком його більш ніж 20-річної наукової діяльності є написання та блискучий захист у 1999 р. докторської дисертації «Роль нюхового аналізатора в інтегративній діяльності мозку». У 2000 р. М.Ю. Макарчук отримує вчене звання професор.

На основі багаторічних експериментальних досліджень нюхового аналізатора у людини і тварин професором М.Ю. Макарчуком сформульована оригінальна концепція про те, що нюхова система крім виконання чисто сенсорних функцій – вкрай важлива ланка емоціогенної системи мозку, яка через свої несенсорні механізми, що пов'язані з диханням і генерацією в нюхових структурах високоамплітудної і високочастотної активності, є однією з головних систем активації кіркових структур переднього мозку.

Організаторські здібності Миколи Юхимовича не залишилися не поміченими керівництвом університету – з 2001 р. і по нинішній час він є директором (за сумісництвом) НДІ фізіології імені академіка Петра Богача КНУ. Він очолює наукову школу світового рівня «Психофізіологічні основи діяльності людини».

У творчому доробку М.Ю. Макарчука понад 330 наукових і навчальних праць, серед яких 3 монографії, підручник і 2 навчальні посібники з грифом МОНМС, зокрема: «Обоняние и поведение». К., 2000; «Основні поняття і визначення з курсу фізіології людини і тварин». К., 2003; «Teaching physiology is possible without killing» //From guinea pig to computer mouse. InterNICHE, England, 2003; «Фізіологія центральної нервової системи». К., 2011; «Психофізіологія». К., 2011.

Великий внесок М.Ю. Макарчука у підготовці та атестації науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Під його керівництвом захищено 15 кандидатських і 1 докторська дисертації. Він є заступником